

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗДВН
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЛЦДН у м. _____
(місто знаходження НКП)

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Оцінка інвестиційного проекту на підприємстві

Освітній ступінь “Бакалавр”

Спеціальність 072 – “Фінанси, банківська справа та страхування”

Керівник роботи:

(підпис)

Пригара І.О.
(ініціали, прізвище)

Студент:

(підпис)

Корж Т.М
(ініціали, прізвище)

Група:

Фдн-61

Суми 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
" ____ " _____ 20 ____ р.

ЗАВДАННЯ

до дипломної роботи

Студент(-ка) групи _____ інституту (центру) _____
спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: «Оборотні кошти підприємства та оцінка ефективності їх використання»

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від " ____ " _____ 20 ____ р.

Термін здачі студентом завершеної роботи " ____ " _____ 20 ____ р..

Вихідні дані до роботи: нормативні і законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань, що підлягають розробці):

- теоретичні аспекти управління оборотними коштами;
- методи управління оборотними коштами»
- шляхи удосконалення системи управління оборотними коштами

Дата видачі завдання: " ____ " _____ 20 ____ р.

Керівник дипломної роботи: _____ (вчене звання, прізвище та ініціали) _____ (підпис)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота містить 49 сторінки основного тексту, 3 розділи, 1 таблиця, 5 формул, список використаної літератури із 50 джерел.

Мета роботи – оцінити інвестиційний проект підприємства

Об'єкт дослідження – система організаційно-економічних відносин, які виникають в процесі управління інвестиційними проектами на підприємствах.

Предмет дослідження – система управління інвестиційними проектами ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат»

Перший розділ роботи «Теоретичні засади інвестиційного проекту» розкриває теоретичні положення інвестиційного проекту, його форми та стадії. Також в роботі було розглянуто матеріально-технічне забезпечення інвестиційного проекту.

У другому розділі «Управління інвестиційним проектом» розглянуто теоретичні засади управління інвестиційним проектом, розкриті методи оцінки інвестиційного проекту в умовах визначеності та невизначеності.

У третьому розділі «Управління інвестиційним проектом ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» здійснено оцінку ефективності інвестиційного проекту підприємства, розроблено напрямки підвищення ефективності управління інвестиційним проектом.

Ключові слова: управління інвестиційним проектом, чистий приведений дохід, індекс рентабельності, внутрішня норма доходності, строк окупності, ефективність.

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ	6
1.1 Інвестиційний проект та його форми	6
1.2 Матеріально-технічне забезпечення інвестиційного проекту	25
РОЗДІЛ II АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ	29
2.1 Оцінка інвестиційного проекту в умовах визначеності та невизначеності	29
2.2 Загальна характеристика підприємства та його економічної діяльності	37
2.3 Аналіз інвестиційного проекту підприємства	42
РОЗДІЛ III НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	47
Висновок	55
Список використаних джерел	57

Вступ

Потреба у здійсненні інвестиційної діяльності визвана різними чинниками, проте найбільшою мірою розповсюдженим є інвестування, що зумовлює стратегію зростання. Тому основною ціллю інвестиційної діяльності є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, які направлені на розширення економічного потенціалу підприємства, що висвітлює проблематику інвестиційної діяльності, є реальна оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів.

Актуальність даної тематики полягає в тому, що інвестиційний проект є складовою процесу управління інвестиціями. Він дає інформаційну базу, у вигляді спеціально оформленого інвестиційного плану або підсумків проведеної експертизи проекту, для прийняття рішення щодо початкового етапу його інвестування.

Сучасні умови процесу розробки та прийняття інвестиційних рішень вимагають від осіб, що їх приймають постійного усвідомлення того, що прийняте інвестиційне рішення має бути науково обґрунтованим, оптимальним, ефективним та результативним за будь-якого стану економічного середовища в якому вони знаходяться.

Проект – це сукупність взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом певного часу при встановлених ресурсних обмеженнях.

Інвестиційний проект передбачає досить тривалий період реалізації. В ході експлуатації отриманого об'єкту інвестування стає можливим отримання відповідної продукції проекту, продаж, якої забезпечує відшкодування інвестору вкладень у створення такого об'єкту.

Метою дослідження є оцінка інвестиційний проект підприємства та розробити шляхи управління інвестиційним проектом на підприємстві.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення наступних задач:

- розкрити сутність інвестиційного проекту та його види;

- визначити стадії розробки інвестиційного проекту;
- дати оцінку матеріально-технічному забезпеченні;
- проаналізувати інвестиційний проект в умовах визначеності та в умовах невизначеності;
- розробити напрямки підвищення ефективності управління інвестиційним проектом.

Вибір найбільш ефективного способу інвестування починається з чіткого визначення можливих варіантів. Альтернативні проекти порівнюються один з одним і вибирається найкращий з них з погляду прибутковості, надійності та безпеки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

1.1 Інвестиційний проект та його форми

Поняття проекту є одним з базових елементів інвестиційного процесу.

Існують численні визначення дефініції "проект", що свідчить про нерівнозначність підходів до його тлумачення.

Так, у 1987 році Інститутом управління проектами (США) було запропоноване таке визначення: *проект* є якимось завданням з певними вихідними даними і бажаними результатами (цілями), які обумовлюють спосіб його вирішення.

Є і інші, зокрема, *проект* містить в собі задум (проблему), засоби її реалізації (вирішення проблеми) і одержані під час її реалізації результати.

Проектом визначається також сукупність певних елементів (об'єктів матеріальної і нематеріальної природи) і зв'язків між ними, що забезпечує досягнення певної мети.

Ще одним з варіантів визначення проекту є визначення, запропоноване у методичних матеріалах Всесвітнього банку: *проект* — це комплекс взаємопов'язаних заходів, які розроблялися для досягнення певних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях.

Оскільки інвестування, перш за все, орієнтується на забезпечення процесу розширеного відтворення, слід звернути увагу на те, що інвестиційний проект має свою специфіку. Інвестиційний проект передбачає досить тривалий період освоєння та довготривалий період реалізації. В ході експлуатації створеного об'єкту інвестування стає можливим отримання відповідної продукції проекту, продаж якої забезпечує відшкодування інвестору вкладень у створення такого об'єкту. Разом з тим за своєю суттю інвестиційний проект на відміну від традиційного проекту орієнтується на забезпечення інвестиційних цілей та сприяє подальшому розвитку. Власне саме орієнтація на довгострокову

перспективу відрізняє інвестиційний проект від великої сукупності того, що в сучасному світі називають проектами як планами створення чогось.[17]

Проект – це комплекс взаємопов’язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях. Оскільки інвестування, перш за все орієнтується на забезпеченні процесу розширеного відтворення, слід зосередити увагу на тому, що інвестиційний проект має свою специфіку. Інвестиційний проект передбачає досить великий строк реалізації. В ході експлуатації отриманого об’єкту інвестування стає можливим отримання відповідної продукції проекту, продаж, якої забезпечує відшкодування інвестору вкладень у створення такого об’єкту.

Основними особливостями інвестиційного проекту слід визначити:

1. Порівняно тривалий період освоєння початкової суми вкладень;
2. Поетапний поступовий вихід на проектну потужність в ході експлуатації створеного об’єкта інвестування;
3. Необхідність додаткових вливань у проект напротязі його реалізації для виконання поставлених цілей, які використовуються на забезпечення об’єкту обіговим капіталом, витратами на поточний та капітальний ремонт.
4. Необхідність здійснення значних початкових вкладень.

Розробка інвестиційних проектів здійснюється з урахуванням кількох важливих аспектів, що становлять методичні засади проекту. До них слід відносити:

- комплексність процесу інвестування;
- урахування звязку проекту із умовами зовнішнього середовища;
- урахування майбутньої невизначеності проекту та можливих ризиків;
- урахування можливих варіантів використання капіталу інвестора та відповідної зміни вартості грошових потоків у часі;

- урахування соціальних умов і наслідків реалізації проекту як для власного персоналу, так і для зовнішнього соціального середовища;
- урахування важливості управлінських аспектів проекту для майбутньої успішності проекту.[13]

Для досягнення мети проекту та отримання запланованих результатів у навколишньому оточенні можна скористатися трьома шляхами, які передбачають:

1. Пристосування до дійсних елементів навколишнього середовища;
2. Можливість позитивно впливати на навколишнє середовище.
3. Прагнення змінити сферу діяльності, щоб позбутися загрозливих елементів навколишнього середовища у більш сприятливому напрямі.

Визначення типу проекту за співвідношенням між основними ознаками має суттєве значення для його розробки та деталізації проведення аналізу ефективності. До основних ознак класифікації проектів, які впливають на трудомісткість проведення передінвестиційних досліджень, розробки проекту та оцінки доцільності його реалізації можна віднести: масштаб, складність, обсяг початкового бюджету, тривалість. Саме співвідношення цих ознак між собою дає чітке уявлення про *надвеликі, великі, середні та малі проекти*.

Зазвичай до масштабних проектів відносять проекти з великим початковим бюджетом інвестицій, великою кількістю учасників, що беруть участь у його реалізації, потребують тривалого періоду для освоєння інвестицій й розраховані на довготривалу перспективу і, відповідно, основні результати його реалізації мають суттєве значення і вплив на подальшу діяльність учасників проекту.

Передінвестиційні дослідження здійснюються різними проектно-дослідними, інжиніринговими, консалтинговими фірмами (державними та приватними). Тривалість дослідження коливається від декількох місяців до 1-2 років від складання, вартості та новизни проекту.

У світовій практиці існують деякі орієнтири, згідно з якими витрати на передінвестиційні дослідження коливаються:

- дослідження можливостей - від 0,2 до 1,0% загальної вартості проекту;
- попереднє ТЕО - 0,25-1,5%;
- ТЕО -0,2-3,0%;
- бізнес-план-5-10%.

Тому визначення типу проекту за співвідношенням між основними ознаками має значне значення для його розробки та деталізації проведення оцінки ефективності. Насамперед, враховуючи, що розробка бізнес-плану чи ТЕО проекту є надзвичайно важливим елементом ведення бізнесу сьогодні, і вартість послуг за проведення передінвестиційних досліджень може перевищити сам бюджет проекту.

За складністю проекти поділяються на моно проекти, мультипроекти, мегапроекти. Монопроект – це проект певного виду та масштабу. Мультипроект– це сукупний проект, який складається з кількох мультипроектів, що вимагає багато проектного управління. Мегапроект – це сукупний проект розвитку регіонів, секторів економіки тощо, який складається з декількох моно проектів тощо, який складається з кількох моно проектів та мультипроектів, які об'єднуються однією метою.

За якістю проекти поділяються на звичайної якості та бездефектні. На відміну від звичайних до бездефектних проектів висуваються вимоги, щодо якості.

За тривалістю проекти діляться на короткострокові, середньострокові та довгострокові.

При підготовці проектів здійснюється аналіз можливих рішень щодо досягнення мети проекту, оскільки здійснення проекту спрямоване на досягнення певної мети, то після його ідентифікації, тобто чітко формулювання постановленої мети та її структуризації. Проводиться розгляд

можливих або інших рішень про шляхи її досягнення. З огляду на це можна виділити різні за наслідками прийняття рішень проекти.

1. Взаємовиключні – це проекти, що базуються на прийнятті взаємовиключних рішень. Належать такі рішення. Прийняття одного з яких виключає прийняття іншого. Прикладом може слугувати рішення щодо створення на конкретній земельній ділянці чи зони відпочинку чи спорудження металургійного комбінату.

2. Заміщувальні базуються на прийнятті взаємовиключних рішень. Належать рішення, прийняття яких тим чи іншим чином сприяє досягненню різних цілей.

3. Синергійні до них належать рішення, прийняття одного з котрих підвищує ефективність прийняття іншого.

Проекти класифікують за наступними ознаки. Наприклад формою власності, джерелами фінансування, кількістю учасників тощо. При цьому один і той же прокт може бути віднесений одночасно до декількох класифікаційних груп, у зв'язку з різноманітністю і різноаспектністю покладених в основу класифікаційних ознак.[6]

Оскільки аналіз інвестиційних проектів переважно пов'язаний з оцінкою доцільності інвестицій, то для одних типів проектів слід проводити детальний аналіз, а для інших доцільно провести просту процедуру оцінки. Тому фірми можуть класифікувати проекти за категоріями, залежно від необхідної деталізації експертизи:

Проекти заміщення, орієнтовані на обслуговування виробництва. Дані проекти відносять до себе витрати необхідні для заміщення пошкодженого або зношеного обладнання. Такі проекти доцільно реалізувати, якщо фірма не збирається залишити свій поточний бізнес. Єдині питання, які виникають – це чи доцільно проводити виробництво існуючих продуктів; чи доцільно використовувати існуюче обладнання. Відповіддю цьому випадку завжди є так,

а отже рішення про підтримку виробництва приймаються без детального аналізу, а такі проекти не вимагають проведення поглибленої оцінки.

Проекти заміщення, орієнтовані на зменшені собівартості. Ці проекти включають в себе інвестиції на заміщення вже застарілого обладнання, як фізично так і морально з метою зменшення собівартості продукції. Для таких проектів зазвичай проводиться деталізований аналіз особливо в частині технічних аспектів.

Проекти експансії вже існуючих продуктів або ринків. Ціллю таких проектів є збільшення випуску існуючих товарів або розширення дистрибуторських можливостей. Рішення, щодо реалізації таких проектів носять сукупний характер, тому потребують деталізованого аналізу та приймаються вищим керівним органом підприємства.

Проекти експансії нових ринків або товарів. Такі проекти включають стратегічні рішення, які спроможні змінити природу самого бізнесу фірми, та потребують значних сум інвестицій протягом тривалого періоду. А отже реалізація таких проектів вимагає більш детального і глибокого аналізу. Рішення про їх реалізацію приймаються радою директорів або найвищим керівним органом.

Безпечні проекти. Такі проекти включають інвестиції, що необхідні для здійснення угод між профспілками, наказів виконавчої влади. Часто їх називають обов'язковими інвестиціями, або безприбутковими проектами.

Проекти класифікують виходячи з наступних ознак, зокрема:

- термін реалізації проекту (коротко-, середньо-, довгострокові проекти);
- відношення до вже працюючого підприємства або виробництва (проект, що впроваджується в уже діюче підприємство, і проект, що реалізується на рівному місці, тобто проект в межах якого створюється підприємств формуючий);

➤ відношення до дічих основних засобів(проект розширення виробництва, проект модернізації, проект технічного переоснащення, проект повної реконструкції);

➤ масштаб проекту (тактичні і стратегічні проекти, тобто такі, що пов'язані зі значною зміною активів чи сфери, обсягу діяльності, форми власності);

➤ форма реальних активів(проект інвестицій в основні чи оборотні засоби).

Критерії відбору інвестиційних проектів

Інвестиційні проекти приймаються до реалізації в тому випадку , якщо вони відповідають певним пріоритетам. При відборі проектів з того, що інвестиції повинні відповідати одному або кільком наведеним нижче критеріям:

- забезпечити джерела фінансування пріоритетних галузей економіки, які сприяють прогресивним структурним перетворенням;

- сприяти створенню нових робочих місць на підприємствах, куди вкладаються інвестиції;

- супроводжуватися впровадженням сучасних або перспективних ресурсозберігаючих й екологічно безпечних видів технологій;

- орієнтуватися на найбільш раціональне використання сировинної бази країни;

- сприяти зниженню витрат підприємствами енергоносіїв та сировини на одиницю виготовленої продукції;

- сприяти розвитку потужного експортного потенціалу шляхом забезпечення конкурентоспроможності продукції на міжнародних ринках.

Ефективність проекту характеризується системою критеріїв (показників), що відображають співвідношення підсумків і витрат відповідно до інтересів його учасників.

Ефективність інвестиційних проектів характеризують такі види

оцінок:

- фінансова - характеризує наслідки реалізації проекту для його без посередніх учасників;

- економічна - характеризує пов'язані з реалізацією проекту затрати і результати, які виходять за межі прямих фінансових інтересів учасників інвестиційного проекту та відбивають наслідки його здійснення для державного, регіонального чи місцевого бюджетів;

- соціальних та екологічних наслідків проекту, а також затрати, пов'язані із соціальними заходами та захистом навколишнього середовища.

При визначенні ефективності інвестиційного проекту оцінка результатів і витрат здійснюється в межах розрахункового періоду, тривалість якого визначається з урахуванням:

- строків спорудження, експлуатації та (за необхідності) ліквідації об'єкта;

- амортизаційного терміну служби основного технологічного обладнання;

- терміну, за яким передбачається досягнення обумовленого обсягу продукції або норми прибутку.

Затрати учасників поділяються на первинні (капіталоутворюючі інвестиції), поточні та ліквідаційні, що здійснюються відповідно до стадії реалізації проекту.

Для оцінки вартості результатів і витрат можуть застосовуватися базисні, прогнозовані та розрахункові ціни.

Основними критеріями економічної та фінансової оцінки ефективності проектів є:

- чистий приведен.ий прибуток;

- строк окупності;

- рівень прибутковості;

Допоміжні показники економічної та фінансової оцінки ефективності

проектів можуть бути:

- приведені затрати;
- створення робочих місць;

За допомогою кожного з критеріїв економічної та фінансової оцінки проектів визначається:

- чи є інвестиційний проект достатньо ефективним;
- який із альтернативних проектів найефективніший.

Економічна та фінансова оцінка ефективності проектів передбачає загальний спосіб проведення поточних і майбутніх надходжень і відрахувань коштів до порівняльного типу. Це спосіб застосовується для обчислення чистого приведеного прибутку, приведених витрат, рівня прибутковості інвестицій і строк дисконтованої окупності проекту.[9]

На ефективність інвестиційних проектів можуть також впливати невизначеності:

- невизначеність політичної ситуації, можливість негативних соціально - політичних змін у державі або регіоні;
- недостатність або неточність інформації щодо динаміки техніко - економічних показників, параметри нової кон'юнктури, цін, курсів валют тощо;
- природно - кліматичні умови;
- недостовірність або неточність інформації щодо фінансового стану та ділової репутації підприємств - учасників (можливість неплатежів, банкрутство, невиконання договірних зобов'язань).

На перед проектній стадії розроблення проекту й оцінки його прогнозованої ефективності виконуються розрахунки укрупнених показників, які потім можуть використовуватися як вихідні дані при обчисленні уточненні результатів інвестиційного проекту. На основі прогнозованих оцінок виконується попередні розрахунки таких показників:

- очікувані обсяги виробництва й реалізації продукції (надання послуг);

- одноразові витрати на створення основних виробничих і невикористаних фондів;
- витрати пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції (надання послуг);
- очікуваний валовий дохід і прибуток

На основі розрахунків складається початковий план руху грошових потоків, що є основою для визначення показників економічної оцінки ефективності проекту та необхідності залучення додаткових коштів, його розміри, найбільш сприятливі умови для одержання і повернення. [18]

Питання критеріїв відбору інвестиційних проектів, виходячи з реальної можливості обсягу асигнувань, це насамперед питання про переваги різних варіантів інвестицій. Вони визначаються системою показників для обчислення основних критеріїв економічної оцінки ефективності.

1.2 Матеріально-технічне забезпечення інвестиційного проекту

Для нормального функціонування запроєктованого виробництва важливою умовою є забезпечення обладнанням, матеріалами, сировиною та іншими ресурсами.

Матеріально-технічне забезпечення інвестиційного проекту – це складний процес, який включає: систему матеріально-технічного забезпечення проекту; определение потреб в ресурсах, організацію збалансованості їх обсягів із виробництвом розміщення замовлень на поставки та здійснення їх у строки, підпорядковані безперервності інвестиційного процесу.

Система матеріально - технічного забезпечення інвестиційного проекту включає в себе:

- поставки матеріальних ресурсів для реалізації інвестиційних проектів у реальній сфері;
- оптову торгівлю технологічним обладнанням, будівельними матеріалами, конструкціями та деталями;

- торгівлю будівельними матеріалами, конструкціями та деталями через систему будівельних бірж, торгових домів та посередницьких підприємств та інше.

Матеріально-технічне забезпечення інвестиційного проекту здійснюється через систему закупок та поставок. Під закупками та поставками розуміють заходи направлені на забезпечення проектів ресурсами – тобто майном, виконанням робіт, передачею результатів інтелектуального капіталу у зв'язку з реалізацією конкретного інвестиційного проекту.

Закупки поділяють на: закупки робіт, закупки матеріалів, закупки обладнання, закупки послуг, закупки консультантів.

На стадії розробки проекту створюється модель технологічної комплектації. У складі планів проекту розробляється уніфікована нормативно-технологічна документація – це комплекс документів, який є нормативною базою виробничо-технологічної комплектації. Комплекти конструкцій, виробів та матеріалів постачаються централізовано, як правило, у повній технологічній готовності для виробничого споживання у контейнерах та пакетах безпосередньо у робочу зону проекту.[32]

Важливим у процесі забезпечення матеріально-технічними ресурсами проектів визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах для реалізації інвестиційного проекту, яке проводиться за такими напрямками:

- визначаються види і кількість матеріалів, сировини та комплектуючих виробів, що перероблятимуться;
- вивчається ринок відповідних матеріалів, сировини та комплектуючих виробів і підбираються такі умови їх постачання, які будуть найбільш сприятливі стосовно якості, кількості, вартості, доступності та надійності поставок;
- прогнозується можливий варіант забезпечення кожним видом ресурсів;

- розраховується можливі затрати матеріалів і сировини при транспортуванні та зберіганні;

- складається оптимальна програма поставок матеріалів сировини та устаткування, яка б задовольняла умовам якості, кількості та вартості.

Потреби в матеріально-технічних ресурсах для реалізації інвестиційних проектів визначаються та уточнюються на стадії підготовки ТЕО як у кількісному так і у якісному вигляді. При виконанні даної роботи необхідно розглядати соціально-економічні, фінансові та технічні фактори, які можуть сильно вплинути на види, кількість та якість ресурсів. До них зокрема відносять:

- соціально-економічні фактори: соціальне та культурне середовище, соціально-економічну політику та регулювання, інфраструктурна мережа, система транспорту та комунікації;

- комерційні та фінансові фактори: розміри проекту, кваліфікація та продуктивності праці персоналу, вимоги ринку до якості продукту, матеріалів, сировини тощо;

- технічні фактори: сфери промисловості, технологія та технологічний процес, тип машин та обладнання, виробнича потужність та розрахунковий обсяг виробництва.[22]

Найважливіший етап у забезпеченні в матеріально-технічних ресурсах проекту є забезпечення будов технологічним обладнанням, яке класифікується за такими ознаками: вир.обниче призначення, особливості конструювання та умови виготовлення, умови надходження, зберігання та монтажу, терміни експлуатації та умови виведення з виробництва втгта інші.

Механізм проведення постійного нагляду та контролю за процесом освоєння інвестицій називають моніторингом інвестиційних проектів. Загальний моніторинг за угодою з інвестором можуть здійснювати фірма-девелопер або генеральний підрядник відповідно до договору консорціуму.

Основною метою розробки системи моніторингу реалізації інвестиційного проекту є своєчасне виявлення відхилення від календарного

плану та бюджету, які викликають зниження ефективності інвестиційної діяльності; аналіз причин, які викликають зниження ефективності інвестиційної діяльності; аналіз причин, які призвели до цих відхилень та розробка пропозиції з відповідного уточнення окремих напрямків інвестиційної діяльності з метою її нормалізації та підвищення ефективності.

Побудови системи моніторингу реалізації інвестиційного проекту має базуватися на основі таких принципів:

1. Вибір для спостереження напрямків реалізації інвестиційного проекту. Реалізація цього принципу опирається на те, що в першу чергу спостереження має відбуватися за реалізацією календарного плану та бюджету проекту за окремими розділами.

2. Побудова системи інформаційних таких показників з кожного можливого напрямку реалізації інвестиційного проекту.

3. Розробка системи узагальнюючих показників з кожного можливого напрямку реалізації проекту.

4. Установлення періодичності формування звітної бази даних.

5. Аналіз основних можливих причин, які могли призвести до відхилення фактичних результатів від передбачених.

6. Виявлення резервів та можливостей нормалізації ходу реалізації інвестиційного проекту.

7. Обґрунтування пропозиції зі зміни календарного плану та бюджету інвестиційного проекту.

Отже розроблена на цих принципах система моніторингу інвестиційних проекту має коригуватись при зміні інвестиційного середовища, напрямків інвестиційної діяльності та інших чинників.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

2.1 Оцінка інвестиційного проекту в умовах визначеності та невизначеності

Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів повинна базуватися на класифікації типів інвестицій. Існують різні підходи до класифікації інвестицій. Однак на практиці прийнято виділяти три основні групи, які мають явно виражені відмітні ознаки: реальні, фінансові і соціальні інвестиції.

Основна мета реальних інвестицій полягає в розміщенні фінансових та матеріальних ресурсів у капітальне будівництво, реконструкцію, модернізацію об'єкта, призначеного для виробництва продукції або надання послуг за умови погашення зовнішньої заборгованості і виплат дивідендів акціонерам.

Розміщення фінансових ресурсів в обмін на оформлені певним чином цінні папери (зобов'язання) називають *фінансовими інвестиціями*.

Соціальні інвестиції спрямовані на реалізацію проектів і програм у соціальній сфері, фундаментальних наукових досліджень, охорони здоров'я, окремих видів комунікаційних і інформаційних технологій.

Оцінка інвестиційних проектів необхідна для ухвалення рішень по широкому колу завдань: від заміни устаткування на діючому підприємстві до створення нових промислових комплексів або створення об'єктів сфери послуг багатоцільового призначення. При виборі методів оцінки інвестиційних проектів виникають наступні питання: чи існують концептальні розходження в методах оцінки і добору інвестиційних проектів на рівні держави, регіону і фірми; які при цьому можуть бути встановлені критерії ефективності інвестиційного проекту; яка роль і місце соціальних факторів і як вони мають враховуватися при реалізації інвестиційних проектів різного ієрархічного рівня? Вирішення наступних питань багато в чому определяє вибір тієї чи іншої методології і конкретних методичних підходів до оцінки інвестиційних проектів.

Необхідність удосконалення методичного забезпечення оцінки інвестиційних проектів обумовлена також тим, які зараз не розроблені підходи до оцінки регіональних багатофункціональних комплексних програм. Відсутні й методичні підходи як до визначення критерію ефективності, так і до системи оцінок витрат і результатів. Більш того, відсутній усвідомлений поділ методів оцінки інвестиційних проектів, що дозволяють одержати задовільні результати для умов визначеності і невизначеності зовнішніх чинників економічного середовища.

Методи оцінки інвестиційних проектів, що використовується в умовах визначеності економічного середовища, являють собою основу всіх відомих методичних рекомендацій. Існують такі методи оцінки:

1. Метод чистої приведеної вартості (NPV) – дисконтування грошових потоків за ставкою, що відповідає очікуваному середовищі середньому рівню позичкового відсотка на фінансовому ринку.

Розраховується чистий приведений дохід:

$$NPV = \sum \frac{P_k}{(1+i)^n} - \sum \frac{IC}{(1+i)^n}, \text{ де} \quad (2.1)$$

P_k - грошові надходження;

i – ставка дисконтування;

n – кількість років;

IC – стартові інвестиції.

В випадку, коли $NPV > 0$ проект варто приймати до реалізації; якщо $NPV < 0$, проект варто відхилити, бо він збитковий; $NPV = 0$ — проект не прибутковий і не збитковий.

Здебільшого врахування інвестиційних витрат здійснюється на основі одних і тих самих алгоритмів. Але для визначення доходів використовуються схеми, які істотно відрізняються одна від одної. Так, наприклад, у роботах і рекомендується виключити із суми доходів амортизаційні відрахування. У

роботі, навпаки, пропонується включати в суму доходів не тільки амортизації відрахування, що накопичуються (амортизаційний фонд), а й ліквідаційну вартість основних виробничих фондів.

Різні підходи до розрахунку доходів пов'язані перш за все з різними стандартами підготовки звітних бухгалтерських документів закордонними і вітчизняними підприємствами. Закордонні підприємства за підсумками своєї діяльності за рік, крім звіту про прибутки і збитки, готують звіти про джерела і використання фондів (звіт про фонди та їх використання). При цьому інвестиційні фонди підприємств формуються за рахунок чистого прибутку, амортизаційних відрахувань, нового акціонерного капіталу, кредитів та інших доходів. Аналогічної звітності для українських підприємств не передбачено.

Подібні різночитання існують і при визначенні економічної сутності показників строку окупності, внутрішньої норми прибутковості інвестицій, індексу рентабельності і коефіцієнта ефективності.

Незважаючи на простоту, своєрідну прозорість, метод визначення чистої приведеної вартості має окремі недоліки:

- абсолютний, а не відносний характер;
- можлива розбіжність ставок дисконту для доходів і витрат;
- має місце об'єктивна невизначеність розрахунків майбутніх грошових потоків.[32]

2. Метод оцінки індексу рентабельності і коефіцієнта ефективності інвестицій – визначення частки співвідношення приведенного чистого доходу до стартових інвестицій, визначення певної частки співвідношення середньорічного прибутку до середнього значення інвестицій. Показник «індекс рентабельності», на відміну від показника *NPV*, є відносним і визначається як відношення дисконтованого результату інвестиційного проекту (доходу) до дисконтованих витрат. Зазначимо, що все сказане вище про алгоритми розрахунку витрат капіталу і доходів від реалізації проекту є справедливим і для критерію «індекс рентабельності».

Розраховується індекс рентабельності:

$$R = \sum \frac{Pk / (1+i)^n}{IC / (1+i)^n}. \quad (2.2)$$

Якщо $PI = 1$, то це означає, що доходність інвестицій точно відповідає нормативу рентабельності. Якщо $PI > 1$, то проект прибутковий, і, навпаки $PI < 1$ — проект збитковий.

3. Метод оцінки внутрішньої норми прибутковості інвестицій (IRR) — визначення ставки дисконту, при якій чиста приведена вартість реалізації інвестиційного проекту дорівнює нулю.

Визначаємо внутрішню норму доходності:

$$IRR = i_1 + \frac{NPV_1}{NPV_1 + NPV_2} \times (i_2 - i_1) \quad (2.3)$$

Але й у цього методу є свої недоліки:

- не можна з упевненістю стверджувати, що ставка дисконту (відсоток рентабельності) не змінюється протягом здійснення всього проекту через різні фактори (кон'юнктури ринку, впливу науково-технічного прогресу, змін на валютних і грошово-кредитних ринках і т.п.);

- через зазначені фактори не можна з упевненістю говорити, що запланована ставка дисконту буде досягнута;

- допускається реінвестування по ставці IRR .

Обидва критерії оцінки ефективності інвестиційних рішень дають однаковий результат при вирішенні питання про вигідність або невигідність фінансових вкладень. Однак кожний з них має свої особливості, і завжди корисно розрахувати обидва показники.

Однак на практиці дуже часто обмежуються одним із методів оцінки, що призводить до значних помилок.

Якщо здійснення будь-якого інвестиційного проекту з деякого набору впливає на прибутковість інших проектів, такі інвестиції прийнято називати

взаємозамінними. У випадку, коли здійснення одного з інвестиційних проектів виключає реалізацію іншого, такі інвестиції називають взаємовиключними. При оцінці взаємовиключних інвестиційних проектів застосування методу внутрішньої норми прибутковості дає менш надійні рекомендації порівняно з рекомендаціями, отриманими на основі методу чистої приведеної вартості. Це обумовлено тим, що перший метод не дозволяє враховувати масштаб інвестицій.[18]

4. Метод визначення строку окупності інвестицій(PP) - визначення періоду часу, упродовж якого сума чистих доходів, приведених на певний момент завершення інвестицій, дорівнює сумі інвестицій.

Розраховується період окупності:

$$n_y = \frac{IC}{P_c}, \quad (2.4)$$

де P_c - щорічний середній прибуток.

Використання цього критерію має такі недоліки:

- не враховується вплив доходів останніх періодів, тобто тих, які можуть бути одержані після строку окупності проекту;
- показник строку окупності не може бути використаний для визначення прибутковості проекту.

У роботах, присвячених методам економічної оцінки інвестиційних проектів, як правило, віддається перевага показнику чистої приведеної вартості (NPV). У більшості випадків це обумовлено такими чинниками:

- показник NPV характеризує прогнозовану величину приросту капіталу підприємства у разі реалізації інвестиційного проекту;
- плануючи реалізацію декількох інвестиційних проектів, можна підсумовувати показники NPV кожного з них, що дозволяє в агрегованому вигляді оцінити величину приросту капіталу.

Разом з тим практика показує, що дуже часто на підставі тільки одного з показників не можна дати однозначної відповіді про переваги того чи іншого проекту.

Розглянуті вище методи оцінки інвестиційних проектів можуть застосовуватись тільки в умовах визначеності зовнішнього економічного середовища.[17]

При оцінці інвестиційного проекту в умовах невизначеності враховується два фактори:

1. Інфляція - це загальне підвищення цін. Коли росте інфляція, реальна вартість сподіваних грошових потоків падає. Якщо інвестор не врахує ризик інфляції, то NPV або IRR можуть бути штучно підняті. Таким чином, в процесі аналізу інвестиційного проекту, варто врахувати інфляцію, корегуючи або грошові потоки за проектом, або ставку дисконту. Розрахуємо ставку дисконту з урахуванням інфляції:

$$R_i = (1 + R)(1 + i) - 1, \text{ де} \quad (2.5)$$

R_i - ставка дисконтування з урахуванням інфляції;

R - ставка дисконтування без урахування інфляції;

i – середньорічний індекс інфляції.

2. Ризик – це відхилення очікуваних результатів від середньої величини. Рівень ризику можна визначити шляхом порівняння ризикованості тих чи інших об'єктів. Проектні ризики – це сукупність ризиків, які передбачають прогноз економічної ефективності проекту, що виражається в негативному впливі на поточних коштах.

Розрахунок показників ефективності інвестиційного проекту є первинним для вибору різних альтернативних варіантів вкладення засобів в реальні активи. Проте за наявності позитивних показників, розрахованих на стадії проектування, при реалізації інвестиційного проекту може виявитися, що на їх величину впливають невраховані чинники, у тому числі фактори ризику. Ризик - вірогідність настання в ході реалізації проекту якої-небудь

несприятливої або сприятливої події, які проявляються із-за невизначеності. Під невизначеністю розуміють неповноту або неточність інформації про умови реалізації проекту, у тому числі витратах і результатах (доходів або збитків).

Настання події, вірогідність якої складає ризик, може спричинити негативний (збиток, збиток), нульовий (збереження очікуваних результатів) і позитивний (виграш, вигода, прибуток) результат.

Найбільш значущим видаються наступні види інвестиційних ризиків:

- нестабільність економічного законодавства і поточної економічної ситуації, умов інвестування і використання пробутку;
- можливість введення певних обмежень на зовнішню торгівлю і постачання, закриття меж і т. д.;
- невизначеність політичної ситуації, можливість негативних соціально-політичних змін в країні або регіоні;
- коливання ринкової кон'юнктури, цін та валютних курсів і т. д.;
- невизначеність природних кліматичних умов, можливість стихійних лих;
- неповнота або неточність інформації про динамічне та техніко-економічні показники, параметрах нової техніки і технології, а також стані існуючих виробничих фондів;
- можливість аварій і відмов устаткування виробничого браку;
- невизначеність цілей, інтересів і поведінки учасників проекту;
- неповнота або неточність інформації про їх фінансове положення і ділову репутацію,

Перераховані ризики можуть негативно позначитися на купівельній спроможності грошей, а значить, на вкладення в інвестиційні проекти.[32]

Ризик піддається прогнозуванню, що робить можливою розробку заходів, що забезпечують його зниження. Ефективність подібних заходів багато в чому залежить від правильної оцінки ризиків, які впливають на результат реалізації інвестиційного проекту і виявлення тих з них, які здатні завдати

найбільшого збитку. Розглянемо методи оцінки ризику, найширше використовувані у вітчизняній і зарубіжній практиці.

До методів якісної оцінки ризику вкладень відносяться аналіз доцільності витрат і метод аналогій.[22]

Аналіз доцільності витрат, орієнтований на виявленні потенційних зон ризику, базується на припущенні, що перевитрата засобів може бути викликана наступними чинниками:

- первинна недооцінка вартості проекту в цілому або його окремих фаз і складових;
- зміна меж проектування, обумовлена непередбченими обставинами;
- відмінність продуктивності машин і механізмів від продуктивності, передбаченої проектом;
- збільшення вартості проекту в порівнянні з первинною вартістю внаслідок інфляції або зміни податкового законодавства.

Ці чинники можуть бути деталізовані. У кожному конкретному випадку нескладно скласти список можливого підвищення витрат по статтях для кожного варіанту проекту або його елементів.

Процес виділення засобів розбивається на стадії, які мають бути пов'язані з фазами реалізації проекту. У міру розробки проекту поступає додаткова інформація про витрати. Поетапне виділення засобів дозволяє інвесторові при перших ознаках того, що ризик вкладень росте, або припинити фінансування проекту, або ж почати пошук заходів, що забезпечують зниження витрат.[23]

Метод аналогій. При аналізі ризику нового проекту по будівництву промислового об'єкту корисними можуть виявитися зведення про наслідки дії негативних факторів на інші так же ризиковані проекти. У зв'язку з цим певну зацікавленість представляє досвід авторитетних західних страхових компаній, які публікують регулярні коментарі про тенденції, спостережуваних в найбільш важливих зонах ризику будівництва промислових об'єктів (приміром, про

тенденції зміни попиту на конкретну продукцію, цін на сировину, паливо і землю, рейтингу надійності проєкних, підрядних, інвестиційних і інших компаній).[13]

До методів кількісної оцінки ризику вкладень відносяться метод перевірки стійкості; аналіз чутливості; метод сценаріїв; метод коригування параметрів проєкту і вживаних в розрахунку економічних нормативів.

Метод перевірки стійкості (розрахунок критичних точок). Міра стійкості проєкту по відношенню до можливих умов реалізації може бути охарактеризована показниками граничного рівня обсягів виробництва, цін вироблюваної продукції і іншими параметрами проєкту. Граничне значення параметра проєкту - значення, при якому чистий прибуток учасника стає нульовим.

Існують такі методи оцінки інвестиційного проєкту в умовах невизначеності:

1. Метод кращого стану – модифікація методу чистої поточної вартості для умов невизначеності. Застосовується ставка дисконту з поправкою на ризик інвестування.

2. Модель оцінки капітальних активів - оцінка можливої прибутковості портфеля цінних паперів в цілому. Обмеження: модель розрахована на один інвестиційний період, відсутній механізм прогнозування ризику і прибутковості інвестицій.

3. Арбітражна теорія оцінки – не дозволяє оцінити ефективність інвестиційного портфеля з погляду середньої прибутковості активів може впливати не один чинник ринкової ризик, а декілька (приріст промислового виробництва, приріст очікувано інфляції, несподівана інфляція).

4. Метод порівняння прибутковості проєкту із середньозваженою вартістю капіталу фірми – інвестиційний проєкт береться до виконання, якщо очікувана прибутковість дорівнює або є більшою за вартість капіталу фірми. Недоліком не враховує розходжень у рівнях ризику різних проєктів.

5. Концепція стратегічної чистої поточної вартості (Спрощений метод дисконтування) – передбачає, що грошові потоки мають вигляд лінійної функції від ставки прибутковості по ліквідних активахб.[14]

2.2 Загальна характеристика підприємства та його економічної діяльності

Підприємство «Шосткинський хлібокомбінат» було засновано в 1978 році, в 1996 році реорганізовано в Публічне Акціонерне Товариство (ПАТ) «Шосткинський хлібокомбінат».

Підприємство знаходиться за такою юридичною адресою: м. Шостка, вул. Шевченка, буд. 53 та займає площу 1,61 га.

Метою діяльності ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат», згідно зі статутом, є задоволення певних потреб споживачів у хлібобулочних та кондитерських виробках, одержання прибутку та вирішення на його основі соціальних та економічних зацікавленостей акціонерів Товариства.

Правове регулювання діяльності підприємства здійснюється господарським і цивільним кодексом, указами президента, постановами Кабінету Міністрів та іншими чинними законодавчими актами України.

Основна продукція - хліб, булки, бубличніб вироби, сухарі здобні, сухарі панірувальні, торти, тістечка, печиво, пряники, кекси та ін.

Для забезпечення ефективного господарювання великого значення набуває створення раціональної організаційної структури на підприємстві.

Організаційна структура підприємства – це його внутрішній устрій, який характеризує склад підрозділів та систему зв'язків підпорядкованості і взаємодії між ними.

Організаційна структура ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» побудована у відповідності з потребами ефективного управління всіма галузями виробництва, господарської та адміністративної службиб.

Основними напрямками діяльності підприємства є:

- виробництво й реалізація хліба, хлібобулочних виробів, кондитерських виробів та харчових концентратів;
- оптова й роздрібна торгівля продуктами харчування;
- торговельно-комерційна та посередницька діяльність;
- виробництво, закупівля й переробка товарів народного споживання продовольчої та непродовольчої груп;
- закупівля сільськогосподарських продуктів та сировини у населення та інших товаровиробників.

ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» є власником:

- майна, переданого йому засновниками й учасниками у власність;
- продукції, виробленої підприємством у результаті господарської діяльності;
- отриманих доходів;
- іншого майна, придбаного на підставах, не заборонених законом.

Підприємство, використовуючи майно, яке перебуває в його власності, використанні або розпорядженні, здійснює свою діяльність згідно з перспективами й річними планами й програмами, які затверджуються вищими органами Товариства.

Основним показником, який узагальнює фінансові результати господарської діяльності, є прибуток.

Майно ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» складають основні фонди, обігові кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в балансі.

Для забезпечення стабільної роботи підприємства на ньому розроблений комплекс заходів щодо освоєння нових технологій виробництва кондитерських виробів із тривалим строком зберігання і переробки зерна на борошно. Спеціалісти підприємства постійно працюють над впровадженням нових видів з використанням екологічно чистих місцевих сировинних ресурсів та сучасних прогресивних технологій для поліпшення якості продукції . З цією метою

необхідно провести аналіз інвестиційного проекту, який буде реалізовуватись 4 роки.

2.3 Аналіз інвестиційного проекту підприємства

Інвестиції 1200 тис. грн.. Грошовий потік: 1 рік – 1100 тис. грн., 2 рік – 500 тис. грн., 3 рік – 1000 тис. грн., 4 рік -100 тис. грн.. Ставка дисконту – 15 %. Середньорічний індекс інфляції – 11%.

Інвестиції	Грошовий потік			
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
0-й рік	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
1200 тис. грн.	1100 тис. грн.	500 тис. грн.	1000 тис. грн.	100 тис. грн.

1) Розрахуємо чистий приведений дохід за формулою 2.1

$$= 956,52 + 378,072 + 657,46 + 57,176 - 1200 = 2049,228 - 1200 = 849,228 \text{ тис. грн.}$$

Чистий приведений дохід більше нуля, що свідчить про прибутковість проекту і доцільність його впровадження.

2) Розрахуємо індекс рентабельності за формулою 2.2

$$R = \sum \frac{PK / (1+i)^n}{IC / (1+i)^n}$$

$$NPV_1 = \frac{1100}{(1+0,15)^1} + \frac{500}{(1+0,15)^2} + \frac{1000}{(1+0,15)^3} - \frac{1200}{(1+0,15)^0} = 1,7$$

Індекс рентабельності > 1 , що свідчить про рентабельність проекту, тобто про прибутковість.

3) Визначимо внутрішню норму доходності за формулою 2.3

Методом підбору шукаємо таку ставку i_2 , при якій $NPV_2 < 0$. В нашому випадку $i_2 = 55,5\%$. Розрахуємо NPV_2 .

$$NPV_2 = \frac{1100}{(1+0,555)^1} + \frac{500}{(1+0,555)^2} + \frac{1000}{(1+0,555)^3} - \frac{1200}{(1+0,555)^0} = -2,765 \text{ тис. грн.}$$

$$IRR = 15 + \frac{849,228}{849,228 - (-2,765)} \times (55,5 - 15) = 55,1\%$$

Внутрішня норма доходності > дисконтної ставки, що свідчить про прибутковість проекту, адже внутрішня норма доходності – це максимально допустимий рівень витрат, які мають місце при реалізації інвестиційного проекту.

4) Розрахуємо період окупності за формулою:

$$n_y = \frac{IC}{P_c},$$

де P_c - щорічний середній прибуток.

$$n_y = \frac{1200}{1100 + 500 + 1000 + 100/4} = 1,778 \text{ роки.}$$

Розрахуємо період окупності більш точно:

1200-1100=100тис. грн. – залишок непокритих прибутком інвестицій.

Розрахуємо кількість днів за який окупиться проект:

500 – 365 днів

100 – x днів

$$X = \frac{365 \times 100}{500} = 73 \text{ дні}$$

Отже, наш проект окупиться за 1 рік та 73 днів.

5) Розрахуємо ставку дисконту з урахуванням інфляції за формулою:

$$R_i = (1 + R)(1 + i) - 1, \text{ де}$$

R_i - ставка дисконтування з урахуванням інфляції;

R - ставка дисконтування без урахування інфляції;

i – середньорічний індекс інфляції.

$$R_i = (1 + 0,15)(1 + 0,11) - 1 = 0,277 \text{ (27,7\%)}$$

Розрахуємо чистий приведений дохід з урахуванням ставки інфляції.

$$NPV_1^1 = \frac{1100}{(1 + 0,277)^1} + \frac{500}{(1 + 0,277)^2} + \frac{1000}{(1 + 0,277)^3} + \frac{100}{(1 + 0,277)^0} - 1200 =$$

$$= 861,394 + 306,56 + 480,307 + 37,60 - 1200 = 485,869 \text{ тис. грн.}$$

При розрахунку показника чистого приведенного доходу в умовах інфляції ми бачимо, що проект буде прибутковим.

РОЗДІЛ ІІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інвестиційні проекти на підприємстві ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» аналізують на основі комплексного вивчення аспектів майбутнього інвестування. До цих аспектів належать економічне середовище, вірно поставлені мета і завдання проекту, маркетинговий, виробничий, фінансовий та організаційний план інвестора, технічна база проекту, його соціальна значущість, екологічна безпека, фінансова достатність і спроможність проекту, організація управління проектом, аналіз інвестиційного ризику, чутливість проекту до зміни окремих найсуттєвіших чинників, достатність показників ефективності, оцінка можливостей учасників проекту та ділових якостей його менеджерів.

Аналіз інвестиційних проектів здійснюють з урахуванням сукупності важливих моментів, що формують різноманітність і послідовність операцій розробки й аналізу проекту. До них належать:

- сукупність подання процесу інвестування (маркетингові, організаційні, фінансові, виробничі, трудові та часові параметри);
- урахування зв'язку проекту із зовнішніми умовами (стан економіки країни, регіональні, галузеві особливості проекту, сумісність продукції проекту зі станом ринку, місцеві умови та співробітництво з органами влади, екологічна сумісність, соціальна безконфліктність проекту, відповідність ситуації на місцевому ринку праці);
- сукупна оцінка ефективності проекту на базі співвідношення результатів і затрат, пов'язаних з проектом;
- урахування прогнозовано невизначеності проекту та потенційних ризиків;
- застосування методики приведення грошових потоків до єдиних умов обліку;

- прагнення подати прогнозовану модел проекту з максимальною деталізацією і конкретизацією;
- урахування соціальних і управлінських аспектів проекту як важливих умов його майбутньої ефективності.[16]

Вибір найбільш ефективного способу інвестування починається з чіткого представлення можливих варіантів. Можливі проекти порівнюються один з одним і обирається кращий з них з погляду прибутковості, надійності і безпеки.

При рішенні питання про інвестування доцільно визначити, куди вигідно вкласти капітал: у виробництво, цінні папери, придбання товарів для перепродажу, нерухомість або у валюту. Тому при інвестуванні рекомендується дотримувати наступні правила, вироблені практикою.

Інвестиції в реальні проекти ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» — тривалий за часом процес. Тому при їх аналізі необхідно враховувати:

- а) ризикованість проектів — чим більший строк окупності витрат, тим вище інвестиційний ризик;
- б) тимчасову вартість грошей, так як з часом гроші втрачають свою цінність унаслідок інфляції;
- в) привабливість проекту в порівнянні з альтернативними варіантами вкладення капіталу з погляду максимізації доходу і зростання курсової вартості акцій компанії при мінімальному рівні ризику, оскільки дана ціль для інвестора є визначальна.

Використовуючи вказані правила на практиці, інвестор може ухвалити обґрунтоване рішення, що відповідає його стратегічним цілям.

Метою управління інвестиційними проектами та підвищення їх ефективності на підприємстві ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» є:

- відображення майбутнього стану економіки завдяки обсягам інвестицій у виробництво;
- забезпечення необхідної прибутковості та строку досягнення мети;

- розробка стратегій інвестиційної діяльності;
- оцінка економічного стану підприємства та доцільність приваблення інвестицій;
- визначення слабких і сильних боків підприємства;
- визначенням напрямків розвитку підприємства, яке займається певним видом діяльності, яка характерна саме для нього. [1].

Для підвищення якості роботи по управлінню інвестиційними проектами на даному підприємстві необхідно автоматизувати процеси інвестиційної діяльності та створити оптимальну систему оперативного управління інвестиційною діяльністю, яка буде формуватись з підсистем планування, організації та моніторингу за інвестиціями, які у свою чергу будуть контролюватись менеджментом підприємства для забезпечення ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку з можливістю у перспективі проводити постійну адаптацію підприємства до певних змінних умов зовнішнього середовища. [18]

Висновок

Оскільки інвестування, перш за все, орієнтується на забезпечення процесу розширеного відтворення, слід зосередити увагу на тому, що інвестиційний проект має свою специфіку управління. Інвестиційний проект - це досить тривалий період освоєння та довготривалий строк реалізації. В ході експлуатації створеного об'єкту інвестування стає можливим отримання певної продукції проекту, продаж якої забезпечує відшкодування інвестору вкладень у створення такого об'єкту. Разом з тим за своєю сутністю інвестиційний проект на відміну від традиційного проекту орієнтується на забезпечення інвестиційної мети та сприяє подальшому розвитку. Власне саме орієнтація на довгостроковий період відрізняє інвестиційний проект від великої сукупності того, що в сучасному світі називають проектами як планами створення чогось.

Слід зазначити, що інвестиційний проект як план дій інвестора в обраному напрямку впливає на ефективність самого процесу інвестування. Можна сказати, що за наявності плану інвестор (чи його менеджер по проекту) досягне більших результатів, ніж за відсутності плану (проекту) інвестування. Проект систематизує та організовує процес управління інвестиціями.

Таким чином, проблема, яка пов'язана з практичним впровадженням у практику діяльності інвесторів оцінки ефективності інвестиційних проектів, є наслідком відсутності в Україні загальноприйнятої формалізованої концепції оцінки ефективності інвестиційних проектів. Більшість з існуючих методичних рекомендацій, стосовно оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів є об'єктивно орієнтованими в залежності від галузі народного господарства (невиробнича сфера, промисловість, транспорт, сільське господарство), що відображає застаріле сприйняття структури національної економіки у рамках міністерств, відомств та комітетів. Для інвестора, напрямки інвестиційної діяльності якого є теоретично необмеженими, отримані за різними вузькоспеціалізованими методиками результати можуть виявитися такими, які не порівнюються між собою, а це ускладнює, а в окремих

випадках унеможлиблює розв'язання завдань з формування ефективного інвестиційного портфелю.

В практичній частині проаналізовано проект підприємства ПАТ «Шосткинський хлібокомбінат» за показниками чистий приведений дохід, індекс рентабельності, внутрішня норма дохідності, строк окупності в умовах визначеності та в умовах невизначеності. За проведеними розрахунками можна зробити висновок, що проект треба примати до реалізації. Також запропоновані напрямки підвищення ефективності управління інвестиційним проектом на даному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.01.91 №1560
2. Закон України " Про власність"(від 07.02.1991р. №697 // ВВР. – 1991. - №20, с.249.
3. Указ Президента України Про заходи щодо реформування о
4. Указ президента України Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Шостки Сумської області від 27.06.99 №726/99
5. Ареф'єва О.В., Кондратюк О.І. Стратегічне забезпечення життєвого циклу підприємства //АПЕ – 2008 - №3 с.43
6. Балацький О.Ф., Теліженко А.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями. Навч. посібник.- Сум.и : Університетська книга, 2004. – 355с.
7. Балацький О.Ф., Телиженко А.М. Управление инвестициями. – Сумы: СумГУ, 2000.- 340с.
8. Білик М.Д., Бабяк Н.Д., Соколова О.Б. Фінанси підприємства. Практикум. - Київ: Центр учбової літератури, 2008. -420с.
9. Балашова Р., Конищева Н., Гураль В. Аналитические подходы к оценке эффективности деятельности предприятий // Экономист – 2000г. - №12. – с.44
10. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства. - Київ: Либідь, 2003. – 235с.
11. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства.Навч.посібник. - К, 2000. – 456.
12. Батуєнко А.І., Лазарева Є.В. Інвестиційна діяльність в інноваційній сфері підприємства // Вісник економічної науки України – 2007 - №2 с.14
13. Бондаренко Т.М. Аналіз ефективності інвестиційних вкладень в промисловість України // АПЕ – 2008 - №9 с.31
14. Борщ Л.М. Інвестування. Навчальний посібник. - Київ: Знання, 2007. – 540с.
15. Бутинця Ф.Ф. Экономический анализ: Учебное пособие для

студентов ВУЗов. - Житомир: ЧП «Рута», 2003. – 360с.

16. Вовчак О.Д. Інвестування. Навч. посібник. – Львів: Новий Світ - 2000, 2008. – 330с.

17. Гончаров А.Б. Інвестування. Навч.посібник. – Харків: Інжек, 2004. – 470с.

18. Гриньова В.М., Коюда В.О., Ленецько Т.І., Коюда О.П. Інвестування. Підручник. - Київ: Знання, 2008. – 320с.

19. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств. - Харків: Інжек, 2004. – 325с.

20. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств в схемах. – Харків: Інжек, 2003. – 280с.

21. Довбня С.Б. Модель комплексної оптимізації фінансування підприємства // Фінанси України – 2006 - №5 с. 134

22. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посібник – К.: Каравела, 2007. - 434с.

23. Захарін С. Інвестиційне забезпечення відтворення основних фондів // Економіка України – 2007 - №5 с.43

24. Зятковський І.В. Фінанси підприємств. – Київ: Кондор, 2003. – 334с.

25. Игошин Н.В. Инвестиции. Навч.посібник. - М.: Юнити, 1999. – 446с.

26. Ковальова Н. Л. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості підприємств // Экономика и маркетинг в XXI веке" 2003г.

27. Кодацький В.П. Організація фінансової роботи на підприємствах України //Статистика України – 2006 - №2 с.95

28. Котляр Н.М. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів //Фінанси України – 2005 - №1 с.113

29. Колтынюк Б.А. Рынок ценных бумаг: Учебник. — СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000. - 378с.

30. Коробов М.Я. Фінанси промислового підприємства. Навчальний

посібник. – Київ, 1995. – 557с.

31. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. – Київ, 2001. – 234с.

32. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2004.- 347с.

33. Мазур О.Є. Інвестиційна діяльність малого підприємництва в Україні // Фінанси України – 2005 - №11 с.32

34. Марунн В.С. Організація та проведення оцінки інвестиційного середовища // Економіка. Фінанси. Право – 2009 - №2 с.6

35. Михалицкая Н., Майорченко В., Калюжний В. Анализ ключевых отраслевых показателей финансового состояния предприятий Украины // Экономист – 2003. - №10 – с.46

36. Мицак О.В. Ліквідність, як елемент фінансового управління діяльністю підприємства // Фінанси України – 2003 - №10 с. 62

37. Мойсеєнко І.П. Інвестування. Навчальний посібник. - Київ: Знання, 2006. – 312с.

38. Пешко А.В. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні // Вісник економічної науки України – 2008 – №1 с.97

39. Поддєрьогін А.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств. - Харків: Інжек, 2004. – 198с.

40. Рыжиков В.С., Панков В.А., Ровенская В.В., Подгора Е.О. Экономика предприятия. Учебное пособие для студентов ВУЗов – К.: Слово, 2004.- 345с.

41. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій.- Київ: Знання, 2004. -213с.

42. Турило А.М. Методологічні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства // Фінанси України – 2007 - №5 с.100

43. Харламова Г.О. Оцінювання привабливості об'єктів інвестування // АПЕ – 2008 - №9 с.73

44. Харламова Г.О. Індикатори інвестиційної привабливості України //АПЕ – 2009 - №3 с. 45
45. Хрущ Н.А. Стратегії компанії: механізми формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі //Фінанси України – 2008 - №8
46. Челодуров О. зовнішні джерела фінансування модернізації українських підприємств // Економіка України – 2005 - №9 с.54
47. Червова Л.Г. Правове регулювання інвестиційної діяльності // Фінанси України – 2005 - №4 с.68
48. Щербак А.В. перспективи використання рейтингових оцінок в інвестиційній діяльності підприємства //АПЕ – 2008 - №2 с.83
49. Щукін Б.М. Інвестиційна діяльність. Методичний посібник.- Київ:Знання, 1998. – 328с.
50. Ястремська О.М., Гриньов А.В., Якесь формування фінансової стратегії підприємства //Фін.анси України - 2006 - №6 с.121

